

نمره با عدد: نمره با حروف:	نام درس: فارسی	 اداره کل آموزش و پرورش شهر تهران اداره آموزش و پرورش منطقه ۶ دبیرستان ماندگار البرز دهم ریاضی و تجربی	شماره:
	تاریخ امتحان: ۱۴۰۴/۱۰/۲۹		رشته: تجربی و ریاضی
امضای دبیر	زمان امتحان: ۸۵ دقیقه	تعداد صفحه: ۴	

نمره	قلمرو زبانی (۷ نمره)
۰/۵	۱- با توجه به متن، معنی واژه‌هایی را که زیر آن خط کشیده شده‌است؛ بنویسید. الف) ملک تعالی او را دولت بر دولت زیادت کرد. ب) تا چون بر رقعه من اطلاع یابد، قیاس کند که مرا اهلیت چیست.
۰/۲۵	۲- متضاد واژه « حقارت » کدام است؟ الف) سیرت ب) کرامت ج) لئیمی د) اُخت
۰/۲۵	۳- از میان دو گزینه زیر دو واژه هم‌معنا پیدا کنید. الف) فروغ رویت اندازی سوی خاک / عجایب نقش‌ها سازی سوی خاک ب) گل به همه رنگ و برازندگی / می‌کند از پرتو من زندگی
۰/۵	۴- از درون کمانک، املائی درست را برگزینید. الف) دیوار شهر خراب شده‌است. آن را(امارت / عمارت) باید کردن. ب) لوله‌ای کاغذ زیر(بغل / بقل) داشت. لوله را روی میز نهاد.
۰/۲۵	۵- در متن زیر فقط یک غلط املائی وجود دارد؛ درست آن را بنویسید. نمایش نیم‌رخ زندگان راضی در بر داشت و از سر نیازی بود. اسب از پهلوی، اسبی خود را به کمال نشان می‌داد. معلم که از مخلصه رسته بود، به خونسردی گفت: «در علف است؛ حیوان باید بچرد.»
۰/۵	۶- در هر گزینه یک غلط املائی مشخص کنید و درست آن را بنویسید. الف) هر که در مسلخ گرمابه بود، برخواسته بودند و نمی‌نشستند؛ تا ما جامه پوشیدیم و بیرون آمدیم. ب) خاک مظهر فقر مخلوق در برابر غنای خالق است. معنای آنکه در نماز پیشانی بر زمین می‌گزاری همین است.
۰/۲۵	۷- در گروه‌های واژگانی زیر، یک واژه از نظر املائی نادرست است؛ درست آن را بنویسید. مسعود و خوشبخت - فراق و آسایش - تقدیر و سرنوشت - حقه و جعبه - بحر و دریا - قرب و نزدیکی
۰/۲۵	۸- در همه گزینه‌ها می‌توان جاهای خالی واژه‌ها را با حرف یکسانی پر کرد و واژه‌های معنادار تولید کرد به جز الف) و...ف حال _ ...با و بهار _ ...واب و خطا _ و...یت نامه و سفارشات ب) _ ...واص‌های شجاع _ ...وکان و بهایم _ ...بطه و رشک _ ...فلت و بی‌خبری ج) حو... و آبگیر _ متوا...ع و فروتن _ ...امن و به عهده گیرنده غرامت _ ح...یض و جای پست د) مست... نی و بی‌نیاز _ و...ب و فرورفتگی _ بی...وله و گوشه _ ...ارب و میان دو کتف
۰/۲۵	۹- کدام یک از واژه‌های زیر، اهمیت املائی ندارد ؟ الف) است ب) عذر ج) راه د) یاری
۰/۲۵	۱۰- بیت زیر را که به شیوه بلاغی بیان شده‌است، به شیوه عادی (ترتیب اصلی اجزای جمله) بازنویسی کنید. «چون بگشایم ز سر مو شکن / ماه ببیند رخ خود را به من»
۰/۲۵	۱۱- کدام یک از گروه‌های اسمی زیر با الگوی گروه اسمی مقابل هماهنگ نیست : «اسم + صفت + مضاف‌الیه» الف) طالع مسعود خویشتن ب) غبطه بزرگ زندگانی ج) گوشه روشن وجدان د) نماز صبح شهادت
۰/۵	۱۲- در بیت زیر فعل حذف‌شده را بنویسید و نوع حذف را مشخص کنید. سر و زر و دل و جانم فدای آن یاری که حق صحبت مهر و وفا نگه دارد

۰/۲۵	۱۳- در بیت زیر فقط جمله پایه(هسته) را مشخص کنید. «بر تیر چورتان ز تحمل سپر کنیم تا سختی کمان شما نیز بگذرد»
۰/۲۵	۱۴- فعل هفتمین جمله زیر را به مضارع مستمر تبدیل کنید و بنویسید. «رنج هیچ کس ضایع مکن و همه کس را به سزا، حق شناس باش. چندان که طاقت باشد، با ایشان نیکی کن و پیران قبیلۀ خویش را حرمت دار. و لیکن به ایشان مولع مباش تا همچنان که هنر ایشان همی بینی عیب نیز بتوانی دید.»
۰/۵	۱۵- بیت زیر را بخوانید و پاسخ سؤالات را بنویسید. «قطره باران که درافتد به خاک / زو بدمد بس گهر تابناک» الف) «هسته» دومین گروه اسمی را بنویسید. ب) نام وابسته پسین آخرین گروه اسمی را بنویسید.
۰/۵	۱۶- نقش دستوری واژه‌های مشخص شده را بنویسید. الف) آب اجل که هست گلوگیر خاص و عام / بر حلق و بر دهان شما نیز بگذرد ب) هرگز جانوری جز از پهلوی نکشید.
۰/۵	۱۷- در هر بیت، فقط نقش دستوری «ضمیر پیوسته» را بنویسید. الف) آن که عمری می دویدم در پی او سو به سو ناگهانش یافتم با دل نشسته روبه‌رو ب) چو یار نیست به تسکین خلق نتوان نشست که دوستان اگر دم دل دهند، جان ندهند
۰/۲۵	۱۸- از بین بیت‌های زیر، فقط یک واژه دو تلفظی بیابید و بنویسید. الف) حسنت به اتفاق ملاحظت جهان گرفت / آری به اتفاق جهان می توان گرفت ب) زین کاروانسرای، بسی کاروان گذشت / ناچار، کاروان شما نیز بگذرد. ج) لاله دیدم روی زیبای توام آمد به یاد / شعله دیدم سرکشی‌های توام آمد به یاد
۰/۲۵	۱۹- کدام یک از جمله‌های زیر، «مرگب» است؟ الف) خطوط دفاعی دشمن، یکسره فرو ریخت. ب) آنها تاریخ آینده بشریت را می سازند و آینده بشریت، آینده الهی است. ج) اینها دریادلان صف‌شکنی هستند که دل شیطان را از رعب و وحشت می لرزانند.
۰/۵	۲۰- در عبارت زیر نوع «واو»ها را مشخص کنید. «اندوه و شادی در این قصه بسیار بود و خبردهنده از او ملک جبار بود.»
	قلمرو ادبی(۵ نمره)
۰/۲۵	۲۱- با توجه به متن زیر، فقط پاسخ یکی از سؤالات را بنویسید. (افرادى که په هر دو سؤال پاسخ دهند؛ نمره نمی‌گیرند،) بار اول که پیرمرد را دیدم در کنکره نویسندگانی بود که خانه فرهنگ شوروی در تهران علم کرده بود؛ زبر و زرنگ می‌آمد و می رفت. دیگر شعرا کاری به کار او نداشتند. من هم که شاعر نبودم؛ و علاوه بر آن، جوانکی بودم و توی جماعت برخورد کرده بودم. شبی که نوبت شعرخواندن او بود، یادم است، برق خاموش شد و روی میز خطابه شمعی نهادند و او «آی آدم‌ها» یش را خواند. الف) با توجه به جمله «من هم که شاعر نبودم.» یک اثر از «نهاد» این جمله بنویسید. ب) «آی آدم‌ها» اثر کیست؟
۰/۲۵	۲۲- متن زیر که از « اتاق آبی » برگزیده شده است؛ اثر کیست؟ «معلم نقاشی مرا باخبر سازید که شاگرد وفادار حقیرت هر جا به کار صورتگری درمی‌ماند، چاره درماندگی به شیوه معلم خود می‌کند.»
۰/۲۵	۲۳- آثاری که درون مایه آنها «بیان عواطف و احساسات شاعر» و مفاهیم عمیق عرفانی است؛ جزء ادبیات هستند.
۰/۲۵	۲۴- مصراع دوم بیت زیر را بنویسید. تا عهد تو درستم عهد همه بشکستم /
۰/۲۵	۲۵- بیتی از شعر «همای رحمت» بنویسید که در آن واژه‌های «آشنایی» و «آشنا» به کار رفته باشد و تضمین باشد.
۰/۲۵	۲۶- یک بیت از شعر «همای رحمت» بنویسید که قافیه و ردیف آن «لافتی را» باشد.

۰/۲۵	۲۷- مصراع اول بیت زیر را بنویسید. / بی خویشتنم کردی بوی گل و ریحانها
۰/۲۵	۲۸- در بیت زیر یک « مجاز » بیابید و مفهوم مجازی آن را بنویسید. ما را سر باغ و بوستان نیست / هر جا که تویی تفرّج آن جاست (<u>یافتن و نوشتن مفهوم یا هم نمره کامل دارند.</u>)
۰/۲۵	۲۹- کدام یک از موارد زیر درست است؟ الف) «به تعجب در کار دنیا می نگریم و مکاری از ما سی دینار مغربی می خواست.» آرایه «مجاز» دارد. ب) «پیرمرد چشم ما بود» بیان حس و حال عاطفی «نیما یوشیج» است که درباره «آل احمد» نگاشته شده است.
۰/۷۵	۳۰- مشخص کنید که هر یک از آرایه‌های « حس آمیزی »، « حسن تعلیل » و « ایهام » در کدام یک از بیت‌های زیر وجود دارد. الف) بی مهر رخت روز مرا نور نمانده ست / وز عمر مرا جز شب دیجور نمانده ست ب) لیک چنان خیره و خاموش ماند / کز همه شیرین سخنی گوش ماند ج) برکن ز بن این بنا که باید / از ریشه بنای ظلم بر کند د) رسم بدعهدی آیام چو دید ابر بهار / گریه‌اش بر سمن و سنبل و نسرين آمد
۰/۲۵	۳۱- در جمله «از برهنگی و عاجزی به دیوانگان مانده بودیم.» فقط « مشبه » را مشخص کنید.
۰/۲۵	۳۲- در عبارت زیر « سجع »ها را مشخص کنید و بنویسید. «تا مگر او را هلاک کنند و عالم از وجود او پاک کنند.»
۰/۲۵	۳۳- در مصراع اول بیت زیر استعاره را بیابید و مفهوم آن را بنویسید. (<u>په یافتن و نوشتن مفهوم نمره تعلق می گیرد.</u>) برکن ز بن این بنا که باید / از ریشه بنای ظلم بر کند
۰/۲۵	۳۴- در بیت « گل از شوق تو خندان در بهار است / از آتش رنگ‌های بی‌شمار است » آرایه‌های « تشخیص، استعاره، واج‌آرایی، کنایه و » وجود دارد.
۰/۲۵	۳۵- یک اثر از « عنصرالمعالی کیکاووس » نام ببرید.
۰/۲۵	۳۶- شعر گونه‌ای از شعر نو معاصر است که قافیه دارد؛ اما وزن عروضی ندارد.
۰/۲۵	۳۷- سیف الدین محمد فرغانی، در سده هجری شعر « بیداد ظالمان » را با بیان کوبنده ای در انتقاد از رفتار ظالمانه فرمانروایان و تاخت و تاز سپاه مغول سرود.
۰/۲۵	۳۸- در بیت زیر، واژه‌ای را بیابید که نماد « پیام رسانی » باشد. صبا بر آن سر زلف ار دل مرا بینی / ز روی لطف بگویش که جا نگه دارد
	قلمرو فکری (۸ نمره)
۰/۷۵	۳۹- مفهوم کنایی هر یک از عبارت‌های مشخص شده چیست؟ الف) دلا معاش چنان کن که گر بلغزد پای / فرشته‌ات به دو دست دعا نگه دارد ب) آن مرد نیز دست‌تنگ و وسعتی نداشت که <u>حال مرا مرمتی کند.</u> ج) اما در بیرنگ اسب، <u>حرفی</u> به کارش بود.
۰/۵	۴۰- مفهوم و پیام مشترک میان جمله‌ها و بیت‌های هر مورد را بنویسید. الف) ۱- الدهر یومان یوم لک و یوم علیک ۲- دوران روزگار به ما بگذرد بسی / گاهی شود بهار و دگر گه خزان شود ب) ۱- تا با خاک انس‌گیری، راهی به مراتب قرب نداری. ۲- بلندی از آن یافت کو پست شد / در نیستی کوفت تا هست شد
۰/۵	۴۱- مفهوم یا منظور از واژه‌های مشخص شده را بنویسید؟ الف) حسرت نبرم به خواب آن <u>مرداب</u> / کارام درون دشت شب خفته‌ست

۰/۲۵	۴۲- در کلام زیر، سهراب سپهری به کدام ویژگی‌های معلّم خود اشاره کرده‌است. (ذکر یک مورد) «معلّم دور نبود. صورتک به رو نداشت. «صاد» معلّم ما بود. آدمی افتاده و صاف.»
۰/۲۵	۴۳- مفهوم کدام بیت با دیگر بیت‌ها متفاوت است؟ الف) گفت در این معرکه یکتا منم / تاج سر گلین و صحرا منم ب) گل به همه رنگ و برازندگی / می‌کند از پرتو من زندگی ج) خواست کزان ورطه قدم درکشد / خویشتن از حادثه برتر کشد د) در بن این پرده نیلوفری / کیست کند با چو منی همسری؟
۰/۲۵	۴۴- استنباط خود را از عبارت زیر بنویسید. « هر چه بر او تنگ گرفتند، کمر بند خود را تنگ‌تر بست تا دست آخر با حقارت زندگی‌ها مان اخت شد.»
۰/۲۵	۴۵- مفهوم «ما بارگه دادیم این رفت ستم بر ما / بر قصر ستمکاران گویی چه رسد خذلان» به کدام گزینه نزدیک‌تر است؟ الف) وین بوم محنت از پی آن تا کند خراب / بر دولت‌آشیان شما نیز بگذرد ب) چون داد عادلان به جهان در بقا نکرد / بیداد ظالمان شما نیز بگذرد ج) بادی که در زمانه بسی شمع‌ها بکشت / هم بر چراغدان شما نیز بگذرد د) ای مفتخر به طالع مسعود خویشتن / تأثیر اختران شما نیز بگذرد
۰/۵	۴۶- مفهوم مناسب هر مورد را از ستون دوم بیابید. (یک مورد اضافی است). الف) تا خار غم عشقت آویخته در دامن / کوتاه‌نظری باشد رفتن به گلستان‌ها ○ ب) دلا معاش چنان کن که گر بلغزد پای / فرشته‌ات به دو دست دعا نگه دارد ○ (۱) پاکبازی عاشقانه (۲) ترجیح عشق بر زیبایی‌ها (۳) سفارش به پاک زیستن
۰/۲۵	۴۷- مفهوم عبارت «چندان تناوری و بلند/ که به هنگام تماشا/ کلاه از سر کودک عقل می‌افتد» در کدام گزینه بهتر بیان شده است؟ الف) ناتوانی از درک بزرگی و عظمت معشوق ب) بی‌عقلی کودکان بی تجربه در مهر و محبت
۰/۵	۴۸- در هر مورد نویسنده، ما را به چه کاری توصیه می‌کند؟ الف) گرت هواست که معشوق نگسلد پیمان ب) تا زبر خاکی ای درخت تنومند الف) (۱) بندگی و عبادت و اطاعت ب) (۱) وطن دوستی ب) نگاه دار سر رشته تا نگه دارد ب) (۲) آرزو و هوا و هوس ب) مگسل از این آب و خاک ریشه پیوند ب) (۲) ارتباط با یکدیگر
۰/۵	۴۹- معنی و مفهوم عبارت‌های زیر را بنویسید. الف) و عزم، ضامن دوام جهان شد ب) در مملکت چو غرّش شیران گذشت و رفت / این عوعو سگان شما نیز بگذرد پ) هر آن که جانب اهل وفا نگه دارد / خداهش در همه حال از بلا نگه دارد ت) اسب از پهلو اسبی خود را به کمال نشان می‌داد. ث) معلّم گریزی رندانه زد که به سود اسب انجامید. ج) در مقابله لثیمی، کریمی کرد. چ) ابر ز من حامل سرمایه شد/ باغ ز من صاحب پیرایه شد ح) خلف صدق نیاکان هنرور خود بود.

شماره:	باسمه تعالی	 اداره کل آموزش و پرورش شهر تهران اداره آموزش و پرورش منطقه ۶ دبیرستان ماندگار البرز فارسی دهم نوبت اول (ریاضی و تجربی)	نام درس: کلید فارسی ۱	نمره با عدد:
			تاریخ امتحان: ۱۴۰۴/۰۹/۳۰	نمره با حروف:
رشته:			زمان امتحان: ۸۵ دقیقه	
			تعداد صفحه: ۳	امضای دبیر

نمره	قلمرو زبانی (۷نمره)
۰/۵	۱- الف) خوشبختی، نیکبختی (ب) نامه کوتاه، یادداشت
۰/۲۵	۲- ب (کرامت)
۰/۲۵	۳- فروغ و پرتو
۰/۵	۴- الف) عمارت (ب) بغل
۰/۲۵	۵- رازی
۰/۵	۶- الف) برخاسته بودند (ب) می گذاری
۰/۲۵	۷- فراغ
۰/۲۵	۸- د (وقب)
۰/۲۵	۹- د (یاری)
۰/۲۵	۱۰- چون ز سر مو شکن بگشایم، ماه رخ خود را به من ببیند. (چون شکن ز سر مو بگشایم، ماه رخ خود را به من ببیند.)
۰/۲۵	۱۱- د (نماز صبح شهادت)
۰/۵	۱۲- باد (بشود/ بگردد) - حذف به قرینه معنایی (معنوی)
۰/۲۵	۱۳- مصراع نخست: بر تیر جورتان ز تحمل سپر کنیم
۰/۲۵	۱۴- همی بینی ← داری می بینی (حفظ شخص مهم نیست.)
۰/۵	۱۵- الف) خاک (ب) صفت (صفت بیانی)
۰/۵	۱۶- الف) گلوگیر: مسند (ب) هرگز: قید
۰/۵	۱۷- الف) ش: مفعول (ب) م: متمم
۰/۲۵	۱۸- کاروان (کاروانسرای)
۰/۲۵	۱۹- ج (اینها دریاخان...)
۰/۵	۲۰- اولی عطف - دومی ربط (پیوند) هم پایه ساز
	قلمرو ادبی (۵نمره)

۰/۲۵	۲۱- الف) ارزیابی شتابزده	ب) نیما یوشیج
۰/۲۵	۲۲- سهراب سپهری	
۰/۲۵	۲۳- غنایی	
۰/۲۵	۲۴- بعد از تو روا باشد نقض همه پیمان‌ها	
۰/۲۵	۲۵- همه شب در این امیدم که نسیم صبحگاهی / به پیام آشنایی بنوازد آشنا را	
۰/۲۵	۲۶- نه خدا توانمش خواند نه بشر توانمش گفت / متحیرم چه نامم شه ملک لافتی را	
۰/۲۵	۲۷- وقتی دل سودایی می‌رفت به بستان‌ها	
۰/۲۵	۲۸- سر مجاز از قصد/ تصمیم/ فکر	
۰/۲۵	۲۹- الف (دنیا مجاز از مردم دنیا)	
۰/۷۵	۳۰- آرایهٔ ایهام با گزینهٔ الف	آرایهٔ حس‌آمیزی با گزینهٔ ب
۰/۲۵	۳۱- ما (یم)	آرایهٔ حسن تعلیل با گزینهٔ د
۰/۲۵	۳۲- هلاک و پاک	
۰/۲۵	۳۳- بنا استعاره از ظلم	
۰/۲۵	۳۴- حسن تعلیل	
۰/۲۵	۳۵- قابوس‌نامه	
۰/۲۵	۳۶- سپید	
۰/۲۵	۳۷- هفتم (البته با توجه به اشتباه کتاب قرن هفتم و هشتم نیز درست است)	
۰/۲۵	۳۸- صبا	
	قلمرو فکری (۸نمره)	
۰/۷۵	۳۹- الف) خطا کردن و گناه کردن	ب) کمک کردن
۰/۵	۴۰- الف) شادی و غم دنیا و احوال آن، پایدار و همیشگی نیست. (ناپایداری دنیا و ...)	
	ب) توصیه به فروتنی کردن و ترک کردن غرور (تواضع)	
۰/۵	۴۱- الف) مردم ناآگاه و غیرمبارز (مردم ساکت و غافل و بی حرکت)	ب) حاکم/حاکمان مغول
۰/۲۵	۴۲- صمیمی و مهربان /بی‌ریا و روراست/ فروتن/ اهل راستی ، ساده و ... (یک مورد کافی است).	

۰/۲۵	۴۳- ج (در سه بیت دیگر چشمه در غرور و تکبر است و در این گزینه گرفتار شده است).
۰/۲۵	۴۴- هرچه دیگران نیما را آزار دادند و بر او سخت گرفتند او محکم‌تر به راه خود ادامه داد (مقاوم تر شد) تا اینکه سرانجام با پستی‌های زندگی ما شهری‌ها سازگار شد و به آن عادت کرد.
۰/۲۵	۴۵- ب (هر دو بیت به روشنی به این نکته اشاره دارند که مرگ حتی به عادلان رحم نمی‌کند چه رسد به ظالم‌ها)
۰/۵	۴۶- الف) ۲- ترجیح عشق بر زیبایی‌ها ب) ۳- سفارش به پاک زیستن
۰/۲۵	۴۷- الف - ناتوانی از درک بزرگی و عظمت معشوق
۰/۵	۴۸- الف) ۱- بندگی و عبادت و اطاعت ب) ۱- وطن‌دوستی (این سوال جنبه آگاهی یابی از ادبیات پایداری است)
۰/۵	۴۹- الف) اراده تو ضمانت‌کننده پایداری جهان شد. (تو باعث شدی راستی و انسانیت را در جهان پایدار بماند)
۰/۵	ب) همان‌طور که در این کشور فریاد پادشاهان و پهلوانان نیرومند و نیک گذشت و نابود شد، این سروصدای حاکمان پست شما (حکومت مغولان) نیز می‌گذرد و نابود می‌شود.
۰/۵	پ) هر کس که به وفاداران (عاشقان یا عارفان واقعی) توجه کند و یار آنان باشد، خدا همیشه او را از بلاها حفظ می‌کند (بکند).
۰/۵	ت) اسب هنگامی که از کنار (پهلوی و نیمرخ) دیده شود زیبایی اندامش به طور کامل آشکار می‌شود.
۰/۵	ث) دبیر فراری زیرکانه انجام داد که به نفع اسب به پایان رسید.
۰/۵	ج) در برابر فرومایگی، بزرگواری و بخشندگی کرد.
۰/۵	چ) ابر به واسطه من دارای باران شد و باغ نیز گل و گیاهان و زیبایی‌های خود را از من دارد.
۰/۵	ح) جانشین راستین و شایسته پدران هنرمند خود بود. (واقعا نقاشی چیره‌دست و دانا بود).